

עפ"ת 35680/03/17 - מוחמד אבו ראס נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 35680-03-17 אבו ראס נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני:

בפני	כבוד השופט ערן קוטון
מערער	מוחמד אבו ראס
נגד	
משיבה	מדינת ישראל

פסק דין

1. לפני ערעור על פסק דינו של בית השלום לתעבורה בחדרה (להלן: "**בית משפט קמא**") שניתן ביום 2.3.17 בגדרי ת"ד 4023-08-15.

2. לפני בית משפט קמא הונח כתב אישום בו יוחסו למערער עבירות של אי ציות לתמרור עצור, נהיגה בקלות ראש, והתנהגות שגרמה נזק לרכוש וחבלה לגוף, לפי תקנה 64(ד) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961 (להלן: "**תקנות התעבורה**") ביחד עם סעיף 38(2) לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: "**פקודת התעבורה**"), סעיף 62(2) לפקודת התעבורה, ותקנה 21(ב)(2) לתקנות התעבורה.

כתב האישום

3. על-פי כתב האישום, בתאריך 6.5.15, סמוך לשעה 15:15, נהג המערער ברכב פרטי מסוג מזדה (להלן: "**המזדה**" או "**רכב המזדה**") ביציאה מברטעה לכיוון הצומת עם כביש מספר 6513 (להלן: "**הצומת**"). הכביש במקום היה יבש ותקין, הראות היתה טובה, ובכיוון נסיעת המערער מוצבים היו משני צדי הנהג, על שטח הפרדה בנוי, תמרורי 302 ברורים ותקינים. אותה עת, בכביש מספר 6513 מצפון לדרום, משמאל לימין לכיוון נסיעת המערער, נסע רכב פרטי מסוג יונדאי (להלן: "**היונדאי**" או "**רכב היונדאי**") נהוג בידי נהגת (להלן: "**הנהגת**" או "**נהגת היונדאי**").

המערער נהג ברכב המזדה בקלות ראש, לא הבחין ברכב היונדאי, לא ציית לתמרור "עצור", לא נתן זכות קדימה לרכב היונדאי בדרך החוצה, נכנס לצומת, חסם את דרכה של נהגת היונדאי וכלי הרכב התנגשו.

כתוצאה מהתאונה נזקקו הנהגים לטיפול רפואי וניזוקו כלי הרכב.

ההליך לפני בית משפט קמא

עמוד 1

4. בבית משפט קמא כפר המערער במיוחס לו וטען כי עצר בצומת, נתן זכות קדימה והמשיך בנסיעתו. המערער טען בבית משפט קמא כי אינו אחראי לקרות התאונה ואינו אשם בגרימתה. לפיכך, התקיים בבית משפט קמא הליך הוכחות במסגרתו העידו בוחן תנועה שחקר את האירוע (להלן: "הבוחן"), הנהגת והמערער. כן הוגשו ראיות בהסכמת המערער ללא חקירה של עורכיין.

5. הבוחן ערך דוח, תרשים, תצלומים שרוכזו בתקליטור, דוח פעולה, סקיצה ודוח נזקים.

הבוחן אישר שרכב היונדאי הוא זה שפגע ברכב המזדה בו נהג המערער, אך את עדותו סיכם הבוחן במילים אלה: "ברגע שאתה חוסם דרכו אם אתה הולך מבחינה מילולית כן, הוא פגע בו, חסימת דרכו, אני אשים באמצע הדרך כיסא אתה תתנגש בו ולא הכיסא יתנגש בך".

הבוחן העיד, בין היתר, שרכבו של המערער לא נסע במהירות מאוד גבוהה ולא שלל אפשרות לפיה המערער אף עצר בטרם קרות התאונה. הבוחן הבהיר כי אפשר שעצירה במרכז הצומת בנתיב הנסיעה של רכב היונדאי לא תשאיר כלל סימני בלימה. מכל מקום, הבוחן לא יכול היה לקבוע אם רכבו של המערער היה בעצירה או בנסיעה איטית מאוד, אך הבהיר כי יש לערוך הבחנה בין קו עצירה, לקו תמרוך, לקו צומת, בעוד שקו הצומת מהווה את הנקודה האחרונה בטרם הכניסה לנתיב הנסיעה, קו אותו אין לעבור.

אשר לרכב היונדאי, הסביר הבוחן כי על פי סימני הבלימה מהירות נסיעת הנהגת עמדה על 57.9 קמ"ש, הגם שיתכן שהיתה מהירה יותר קודם לתחילת הבלימה. עם זאת, המהירות המרבית בכביש בו נהגה הנהגת עומדת על 80 קמ"ש. הבוחן הסביר שאמנם רכב היונדאי פגע ברכב המזדה, אך רכב המזדה, רכבו של המערער, הוא זה שחסם את נתיב נסיעתו של רכב היונדאי.

6. נהגת היונדאי העידה: "עליתי מכביש 65 פניתי לכביש 6513, נסעתי נסיעה מאד מתונה, ונהרתי בצומת, ראיתי את רכב הנאשם [המערער, ע.ק.]. ועוד מכוניות ונסעתי לאט ובזהירות ופתאום הוא החליט לצאת ולא הספקתי לבלום רק הספקתי לזוז הצידה וחטפתי מהצד הוא נכנס ברכב מהצד". לדברי הנהגת, נהגה במהירות של 65-70 קמ"ש שכן מדובר ב"אזור מסוכן". עוד אמרה: "אני זוכרת את התמונה שלו יושב ואחז בהגה וחשבתי שהוא משותק ואני הייתי בהלם, לא יודעת מרחק". כן אמרה: "אני ראיתי אותו עומד בעצור, לא ראיתי כשהוא יצא, הוא יצא בשנייה האחרונה, הוא יצא ולא עצר בעצור, חשב שיש לו מספיק זמן והוא גם אמר לי שהוא חשב שיש לו מספיק זמן, משהו כזה לא יודעת".

7. המערער העיד בבית משפט קמא כי עצר את רכבו בסמוך לתמרוך "עצור" אך התקדם כדי לראות את הכביש. כדבריו: "עצרתי והתקדמתי עוד קצת, לא עברתי את הקו לבן במטר או פחות". הוא התקדם על מנת "לראות" ונהגת היונדאי "היתה רחוקה". הנהגת חששה ועצרה תוך חריקת בלמים עת רכבה היה כחמישים מטרים ממנו.

בחקירתו הנגדית אמר המערער כי כאשר התקדם בפעם השנייה, לאחר העצירה, הבחין ברכבה של נהגת היונדאי ועצר. נאמר לו שהתאונה אירעה בתוך נסיעת רכב היונדאי, והוא השיב: "כן, אבל קצת אלי".

פסק דינו של בית משפט קמא

8. בהכרעת הדין שניתנה עם תום הליך ההוכחות קבע בית משפט קמא כי המשיבה עמדה בנטל ההוכחה המוטל על כתפיה. בית משפט קמא קבע שגרסת הבוחן לא נסתרה ונמצאה אמינה. כך גם עדותה של הנהגת.

הבוחן פירט בדוח כי למערער ולנהגת היה בכיוון נסיעתם שדה ראיה של 150 מטרים וקבע כי סימני הבלימה של רכב היונדאי מעידים כי עובר לתאונה מהירות נסיעת הנהגת הייתה לא פחות מ-57.9 קמ"ש. כן נקבע שרכב המערער "בלט 1.8 מ' מתוך קו הצומת אל תוך נתיב נסיעת הנהגת". אשר למערער, צוין כי אמר בחקירתו המשטרתית: "אני טעיתי, לא הערכתי נכון את המרחק ואני מצטער על המקרה". נתונים אלו הביאו את בית משפט קמא למסקנה "כי אכן התאונה ארעה בשל אי מתן זכות קדימה כניסה לצומת וחסמתו". נקבע שלא היתה סיבה כלשהי לחציית קו הצומת היות שלמערער היה שדה ראיה פתוח של 150 מטרים לכיוון רכב היונדאי. הנהגת ראתה את המערער עוצר וסברה שהוא מאפשר לה להמשיך בנסיעתה. רק לאחר מכן, בסמוך למקום התאונה, הבחינה הנהגת שרכב המזדה נכנס לנתיב נסיעתה וכתוצאה בלמה את רכבה. אשר לגרסת המערער, נקבע כי לא היה בה להוכיח שעשה כל שניתן כדי למנוע את התאונה. בכיוון נסיעתו הוצב תמרור 302 וגם אם היתה מתקבלת גרסתו לפיה עצר בסמוך לתמרור, הרי אין בכך להצדיק את זיכוי שכן המערער המשיך בנסיעה ונכנס לנתיב נסיעת רכב היונדאי. רכב המזדה הנהוג בידי המערער חסם את דרכו של רכב היונדאי, משכך המערער הוא שגרם לתאונה.

9. בית משפט קמא הרשיע אפוא את המערער בביצוע העבירות שיוחסו לו בכתב האישום.

נוכח ההרשעה טענו הצדדים לעונש ובית משפט קמא גזר את דינו של המערער.

זה המקום להעיר כי בדברו האחרון לעונש אמר המערער כהאי לישנא: "אני מודה שאני אשם וזה קרה, אני לא יכול לעשות כלום, אני מתפרנס ועכשיו שלילה תהיה קשה לי".

10. לאחר ששקל את הנתונים שלפניו וקבע את מתחם העונש ההולם, תוך התייחסות לנסיבותיו האישיות של המערער, גזר בית משפט קמא, על המערער את העונש כדלקמן: קנס בסך 1,500 ₪ או 7 ימי מאסר תמורתו, לתשלום תוך 90 יום; פסילה מלנהוג או לקבל או להחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 4 חודשים בפועל; פסילה על תנאי בת שלושה חודשים למשך 3 שנים, מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה, והתנאי הוא שהמערער לא יעבור את אותן עבירות בהן הורשע, או אחת העבירות המפורטות בתוספת הראשונה או בתוספת השנייה לפקודת התעבורה.

טענות הצדדים בערעור

11. המערער ממאן להשלים עם פסק דינו של בית משפט קמא. לטענתו יש לזכותו בדין שכן האחריות לתאונה רובצת לפתחה של נהגת היונדאי.

בהודעת ערעור מפורטת ומנומקת הפנה המערער לדברים שנמסרו מפי הבוחן ומפי נהגת היונדאי בעדותם בבית משפט קמא. מדברים אלו ביקש ללמוד כי לא נפל כל פגם בהתנהלותו והיתה זו הנהגת אשר הגיעה לצומת בנהיגה במהירות מופרזת ופגעה באמצעות רכב היונדאי ברכב המזדה בו נהג המערער בהיותו בעצירה.

לחילופין ביקש המערער להקל בעונשו בצורה משמעותית. המערער ביקש להתחשב בנסיבות האישיות הקשות ובהיותו זקוק נואשות לרישיון הנהיגה. כן טען שהנזקים שנגרמו באירוע אינם חמורים ובית משפט קמא החמיר בעונשו יתר על המידה.

12. מן העבר השני טענה המשיבה כי יש לדחות את הערעור.

נטען כי הכרעת דין מנומקת ומפורטת ומתבססת על ממצאי עובדה אשר אין מקום להתערב בהם. כן נקבעו ממצאי מהימנות הממבוססים על התרשמותו הבלתי אמצעית של בית משפט קמא. אף גרסאות הבוחן והנהגת לא נסתרו. נקבע כי רכבו של המערער בלט במידה של 1.80 מ' בתוך נתיב הנסיעה של הנהגת ונקבע שזהו הגורם לתאונה. הוסיפה המשיבה והזכירה את הודאתו של המערער בחקירה המשטרית ואת דברי המערער בבית משפט קמא בטרם גזר הדין אשר אף בהם מגולמת הודאה.

נטען כי אין לקבל את גרסת המערער לפיה לא היתה לו ברירה אלא להיכנס לתוככי הצומת שעה שהובהר כי שדה הראיה מאפשר ראות של 150 מטרים. אף לא הומצא בדל ראיה לתמיכה בטענה כי הנהגת נסעה במהירות מופרזת.

אשר לעונש הוזכר כי המחוקק קבע ענישת מינימום של שלושה חודשי פסילה. לא ניתן אפוא לומר שהחמרה בת חודש מעבר לענישת המינימום מהווה חריגה קיצונית מהעונש המקובל. לכן אף אין מקום להתערב בעונש שנגזר בידי בית משפט קמא. המערער בחר, כפי זכותו, שלא להודות ולכן אינו זכאי ליהנות מההקלה הנתונה לנאשמים המודים, נוטלים אחריות וחוסכים זמן שיפוטי.

לחובת המערער רשומות עשרים ושש הרשעות קודמות בתחום התעבורה, חלקן בעבירות מסכנות חיים. גם נסיבותיו האישיות, שלא הוכחו כראוי, אמורות לסגת מפני אינטרס הציבור שמטרתו להגן על עוברי הדרך.

דין והכרעה

13. בחנתי את הנתונים שלפניי ושקלתי ענייניו של המערער.

14. בכל הקשור להכרעת הדין, זו מפורטת ומנומקת ומבוססת על ממצאי עובדה אותן קבע בית משפט קמא כמסקנה מתבקשת מן הראיות שהובאו לפניו. נקבע לא אחת שערכאת הערעור לא תיטה להתערב בממצאים עובדתיים שנקבעו על-ידי הערכאה הדיונית.

אפנה בהקשר זה לע"פ 661/16 אברהמי נ' מדינת ישראל, פסקה 51 (25.1.2017) -

"כלל ידוע הוא כי אין ערכאה דיונית נוטה להתערב בממצאים עובדתיים שנקבעו על-ידי הערכאה הדיונית, ובכלל זה ממצאי מהימנות מובהקים (ראו למשל: ע"פ 1484/10 אבו חאמד נ' מדינת ישראל, פסקה 27 לפסק דיני (22.10.2012); ע"פ 4191/05 אלטגאוז נ' מדינת ישראל, פסקה 20 לפסק דינה של השופטת ע' ארבל (25.10.2006)). הטעמים שעומדים מאחורי כלל זה הם בקיאותה של הערכאה הדיונית בחומר הראיות על בוריו, התרשמותה באופן בלתי-אמצעי מן העדים והיחשפותה לאותות האמת בזמן מתן העדות מטעם העדים השונים".

15. לא מצאתי הצדקה להתערב בקביעות העובדתיות שנקבעו על ידי בית משפט קמא, בפרט שחלקן מבוססות על התרשמות בלתי אמצעית ממהימנות הנהגים המעורבים בתאונה ומדברי הבוחן שחקר את האירוע. ממצאיו של בית משפט קמא מעוגנים בראיות אשר הונחו לפניו, לרבות הודאתו החלקית של המערער במיוחס לו במסגרת חקירתו המשטרתית. יתרה מכך, לאחר שהוכרע דינו נטל המערער אחריות על התנהגותו הלא זהירה והבהיר שהוא אשם.

16. בנוסף יש להזכיר כי קיומו של תמרור 302 המורה "עצור", מחייב גם מתן זכות קדימה.

אף אם ניתן היה להניח כי המערער עצר את רכב המזדה, נראה ברורות כי לא נתן זכות קדימה אלא המשיך להתקדם לתוך הצומת וחסם, גם אם באופן חלקי, את נתיב נסיעת רכב היונדאי.

בהקשר דומה נפסק בע"פ (מחוזי ת"א-יפו) 11197-02-12 בריבין נ' מדינת ישראל (16.7.12) -

"הוראת החוק הרלוונטית לענייננו הינה כאמור, תקנה 64(ד) לתקנות התעבורה, תשכ"א-1961 הקובעת: "נהג רכב המתקרב לצומת, שלפניו מוצב תמרור המציין חובה לעצור, יעצור במקום שיוכל לראות את התנועה בדרך החוצה, ואם סומן קו עצירה - לפני קו העצירה, ויתן את זכות הקדימה לרכב אחר המתקרב או הנכנס לצומת מכביש אחר".

קרי, החובה לעצור מורכבת משניים: עצירה ומתן זכות קדימה.

זאת ועוד, לצידה של תקנה זו עומדת חובת הזהירות הכללית המוטלת על משתמש בדרך.

תקנה 21(ג) קובעת, כי "לא ינהג אדם רכב בקלות ראש או בלא זהירות ... בתנועת עוברי דרך ובכל עצם הנמצא על-פני הדרך או סמוך לה ובמצב הדרך".

[...]

בענייננו כאמור נקודת העצירה הראשונית של המערער הייתה ככל הנראה לפני קו העצירה. נקבע כי שדה הראיה של המערער מקו העצירה היה למרחק של 27 מטר לכיוון האופנוע ואילו מקו הצומת נפתח שדה הראיה למרחק של 44 מטר. מקו העצירה לא ניתן היה לצפות היטב בתנועה החוצה את הצומת, קל וחומר אם עצר המערער לפני קו העצירה. אשר על כן היה על המערער להתקדם לאט עד לקו הדמיוני של הצומת ואז לעצור שוב ולבחון את התנועה, על מנת למלא אחר החובה ליתן זכות קדימה".

17. על רקע זה, ובהינתן שדה הראיה שהיה למערער בהתאם לדוח הבוחן, לא מצאתי כי יש עילה להתערב בהכרעת דינו של בית משפט קמא.

18. בכל הקשור לעונש שנגזר על המערער, קבע בית משפט קמא כי מתחם העונש ההולם את האירוע נמצא בתווך שבין שלושה חודשי פסילה לבין תשעה חודשי פסילה, בצירוף לפסילה מותנית וקנס, ובמקרים מתאימים, אף מאסר מותנה. מכאן פנה בית משפט קמא לבחון את עונשו של המערער בגבולות המתחם שהוצג. נסיבותיו האישיות של המערער לא היוו הצדקה לסטייה לקולא ממתחם העונש ההולם, בפרט כאשר המחוקק מצא לקבוע תקופת פסילת מינימום לעבירות בהן הורשע המערער.

בית משפט קמא התייחס להרשעותיו התעבורתיות של המערער הנוהג מאז שנת 1990, לרבות לעבירה שנעברה לאחר התאונה מושא ההליך דנן. מכאן קיבל בית משפט קמא את הרושם שהמערער, חרף מעורבותו בתאונת הדרכים מושא ההליך דנן, לא הפנים את החובה לשמור על כללי הדרך.

19. נקבע כי היה על המערער להבין שאירוע תמים ופשוט עלול להפוך לאירוע חמור, מחריד וכואב, ולעיתים אף קטלני. בהתחשב בחומרת המעשים, נסיבותיהם, ומידת אשמו של המערער, כמו גם בערך החברתי שנפגע ובמדיניות הענישה הנהוגה, גזר בית משפט קמא על המערער את העונש שפורט לעיל.

הלכה עמנו לפיה לא תתערב ערכאת הערעור בענישה שנקבעה בידי הערכאה הדיונית, כל עוד לא מדובר בסטייה משמעותית ממדיניות הענישה הנהוגת וכל עוד לא מדובר בטעות מהותית שיש לתקנה. אינני סבור כי בגזר דינו של בית משפט קמא נפלה טעות מהותית. אף העונש שהוטל על המערער אינו חורג לחומרא ממדיניות הענישה הנהוגה ודאי לא באופן המצדיק התערבות.

20. תמים דעים אני עם בית משפט קמא בקביעתו לפיה אירועים מן הסוג דנן עלולים להסתיים באופן קשה וחמור יותר, שלא לומר קטלני. אך בדרך נס לא הסתיים האירוע בו עסקין בפגיעות קשות לאין ערוך. לא מן הנמנע כי תוצאה זו מקורה דווקא במהירות נסיעתה המתונה של הנהגת ולא בפעולתו של המערער שרכבו חסם חלקית את דרכה. בנסיבות אלה, ולמרות שבית משפט קמא לא הסתפק בפסילת המינימום עליה הורה המחוקק, אין בפסילת רישיון הנהיגה למשך ארבעה חודשים החמרה ממשית ומשמעותית המצדיקה התערבות, בפרט למי שלחובתו רשומות 26 הרשעות בעבירות תעבורה.

21. נאמר לפני ימים אחדים בע"פ 9746/16 חזאן נ' מדינת ישראל (6.4.17) -

"נשוב ונזכיר את המובן מאליו: כלי רכב אפשר שיהיה כלי מחזיק ברכה, אך אפשר שיהיה גם 'כלי נשק', הכל לפי המשתמש; נהג בו באחריות ובשיקול דעת - נעשה לו 'סם חיים', לא עשה כן - נעשה לו (ולאחרים) 'סם מוות'."

22. בהינתן כלל הטעמים שלעיל, סבורני אפוא כי יש לדחות את הערעור על שני חלקיו.

הצדדים הסכימו כי פסק הדין יינתן בהעדרם.

המזכירות תשלח את פסק הדין לצדדים ותוודא קבלתו.

ניתן היום, י"ג ניסן תשע"ז, 09 אפריל 2017, בהעדר הצדדים.